

30 οράματα σε μορφή διηγήματος

Τα πρώτα έργα της Ελένης Λαδιά

Ελένη Λαδιά: Ο Μαύρος Ερμής, Διηγήματα, εκδ. Εστία – σελ. 463

Της ΝΕΝΑΣ Ι. ΚΟΚΚΙΝΑΚΗ

Η συλλογή διηγημάτων «Παραστάσεις κρατήρος» της συγγραφέως Ελένης Λαδιά, αποτελούμενη από εννέα διηγήματα, δημοσιεύτηκε το 1973. Έκτοτε η παρουσία της στα γράμματά μας είναι διαρκής και σταθερή εστιαζόμενη σε θέματα που επανέρχονται στο έργο της, όπως ο χρόνος, ο ανθρώπινος φόβος, η πίστη, η ενοχή και ο αγώνας για την αυτογνωσία. Στο πρώτο της αυτό νεανικό έργο έχουν ήδη τεθεί τα στοιχεία που θα την απασχολήσουν στη συνέχεια με στόχο πάντα την αποκάλυψη του μυστηρίου και του θαύματος, αλλιώς του «μυστικού» που φανερώνεται είτε μέσα από αρχετυπικά σύμβολα, είτε μέσα από μυθολογικά ή και σύγχρονα συμβάντα και προσδιορίζει το νόημα και το σκοπό της ανθρώπινης ζωής.

Τα πρώτα αυτά διηγήματα της Λαδιά συστεγάζονται σήμερα μαζί με τις δύο επόμενες συλλογές της, ο «Μαύρος Ερμής» (1977) και ο «Σχιζοφρενής Θεός» (1983), από δώδεκα και εννέα αντιστοίχως διηγήματα σε έναν καλαίσθητο τόμο. Η μοναξιά του ανθρώπου που αποφασίζει να απαρνηθεί την κοινή ανθρώπινη λογική προκειμένου να πετύχει τη σωτηρία του, παρασύρει τον αναγνώστη στην οικειοποίηση των βιωμάτων της συγγραφέως, όπου η προσωπική ταυτότητα και ελευθερία συγκρούεται με ό,τι υπερβαίνει το ανθρώπινο και αναγκάζει τον άνθρωπο να κινείται στο χώρο του ονειρικού. Η ανικανοποίητη επιθυμία του ανθρώπου να φτάσει στην απόλυτη ολοκλήρωση επιτρέπει στη συγγραφική φαντασία της Λαδιά να χρησιμοποιεί κάποτε το άλογο στοιχείο που υπεισέρχεται στις αφηγήσεις της δημιουργώντας πολύ συχνά ένα κλίμα μυστικιστικού συμβολισμού και που στηρίζει την πειστικότητά του στη δύναμη της περιγραφής. Η Λαδιά, της οποίας η πεζογραφία δίκαια χαρακτηρίστηκε ως «λογοτεχνία οραμάτων», αναπλάθει και μετουσιώνει την ύλη σύμφωνα με την ανάπλαση του αρχέτυπου που εισήγαγε ο Γάλλος θεωρητικός Bachelard. Οι ήρωες της Λαδιά βιώνουν την υπαρξιακή αγωνία δίνοντας ο καθένας τον δικό του αγώνα για την πνευματική ολοκλήρωση. Στα πρώτα της διηγήματα η συγγραφέας ασκείται τόσο στη θεμελίωση του τρόπου γραφής της, γραφή άμεση, ρεαλιστική και παράλληλα φανταστική, δομημένη πάνω στη φιλοσοφική θεώρηση των πραγμάτων, όσο και στην ολοκλήρωση των βασικών μορφολογικών χαρακτηριστικών της, από τον ολοκληρωμένο μύθο ως το στιγμιότυπο, από τον εξομολογητικό χαρακτήρα ως τον εμπιστευτικό, διανθισμένο με εκλεπτυσμένη ειρωνεία και αυτοσαρκασμό. Η νομοτελειακή σχέση της με τους ήρωες των αφηγήσεών της αλλά και με το χρόνο και τη χρονικότητα καθιστούν την αφήγησή της μια εξαιρετικά ενδιαφέρουσα ανθρώπινη περιπέτεια αναζήτησης του εσωτερικού όντος.

Τα διηγήματα της Λαδιά προοιωνίζονται τα στοιχεία που θα χαρακτηρίσουν τα επόμενα αφηγηματικά έργα της, καθώς η ιδέα της πρώτης έμπνευσης δεν εγκαταλείπει τη συγγραφέα.